

Heilbrigdið avsannar:

Helvtin dettur ikki útí aftur

Lars Holst førir fram, at so nógv ganga aftur í viðgerðini. Viðgerðin er ætlað at vera so stutt sum gjørligt, fyri at fólk ikki skulu gerast stovnsskødd. Tí hendur tað ofta at sjúklingurin fær tørv at venda aftur, men aloftast bert í nakrar fáar dagar. Tí er tað blóðskeivt at kalla hetta fyri endurtøku av viðgerðin, siga starvsfólkini á Heilbrigðið í niðanfyrri standandi lesarabrævi til Tíðindablaðið Sosialin

Tað hevur í seinastuni, og serliga í Sosialinum í gjár, verið skrivað nógv um viðgerðina á Heilbrigði. Her skal fyrst verða undirstrikað, at tað, ið tosað varð um peningaliga hjálp, onki hevur við stovnin at gera, og er hetta nakað, sum Almanna-stovan sjálv tekur støðu til, og hendur hetta uttan at stovnurin hevur nakra ávirkan á hetta.

Í Sosialinum 10. jan. verður skrivað nógv um úrslit og hagtøl, men tykist hetta okkum at vera gitingar, tí vit, sum hava verið og framhaldandi eru nærmast við tann einstaka, ið hevur verið í viðgerð, er ikki tikin uppá ráð. Her er als ikki tosað um hvørjar fortreytir, ið skulu liggja til grund fyri slíkum hagtølum, tiansheldur er tosað um at gera hagtøl.

Tá tosað verður um hvussu nógv, ið ganga aftur í viðgerðini, so má hetta kallast at umgangast sannleikan tilvildarlaga. Okkara viðgerð er ætlað at vera so stutt sum gjørligt, fyri at fólk ikki skulu gerast »stovnsskadd« (institutionalised), og vil tað tí ofta henda, at ein sjúklingur fær tørv fyri at venda aftur, men aloftast bert fyri nakrar dagar, tað er blóðskeivt at kalla hetta fyri endurtøku av viðgerðini. Tí hvar fær ein betri rættað eitt mistak enn á upprunastaðnum?

Viðgerðin á Heilbrigði

Viðgerðin á Heilbrigði er skipað soleiðis: Tað er læknin, ið stýrir viðgerðini. Hann tekur støðu til innlegging, og áðrenn ein verður innlagdur, verður viðkomandi kannaður av lækna, soleiðis at vísir er fyri, at ein viðgerð trygt kann fara fram. Knýtt at sær hevur læknin eina sjúkrasystur og ein viðgerðarleiðara. Sjúkrasysturin tekur sær av sjúkrarøktini meðan viðgerðarleiðarin tekur sær av fyrilestur og bólkáarbeiði. Hesi bæði halda so hvønn dag fund við alt starvsfólk, um alt, ið er farið fram henda dag. Alt verður lagt fyri læknin, og tekur hesin støðu til hvat skal gerast viðvíkjandi tí einstaka sjúklinginum. Læknin meir í hvørjum einstøkum føri um sjúklingur skal vísast til serhjálp.

Tað er júst hetta, at hava ein breiðan viðgerðar-bólk undir tryggari og fakliga væl grundaðari leiðslu, sum er styrkin í hesi viðgerð.

Starvsfólk

Starvsfólk eiga at vera stöðufast, trúgva á tað tey gera samstundis við at tey mynda eina felags stöðutakan til sjúklingin. Somu boð eiga at koma frá øllum. Hesi boð eru m.a. álit á AA-skránni og álit á tí vit gera á viðgerðini, týðningurin av

at fylgja eini fastari skrá, týðningurin av ikki at sleppa ella spjæða teir einstøku bólkarnar, týðningurin av at skapa samband við nýggj menniskju, og at framhalda gleðina við hesum og tí nýggja edrúna lívs-háttinum mótevís trupuleikunum við teim gomlu vanunum og misnýtsluni.

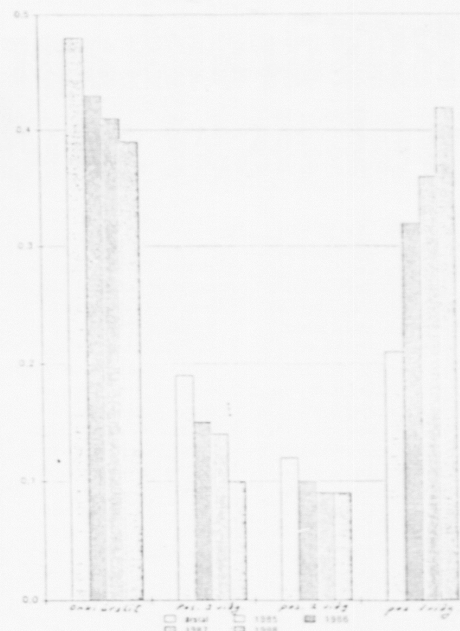
Álit á tólvstigs-viðgerðina

Starvsfólk má vera medvitandi um týðningin av at seta mark og krøv – vitandi at tað at seta krøv til ein sjúkling er at vísa honum virðing, sum at siga: »Tú ert eins mikið verður og eg«. Starvsfólk má kenna týðningin av at broyta vanar og hava virðing fyri teim royndum, sum eru gjørdar innan AA-rørsluna. Hesin kunnleiki sum best og nær-um einans kann heintast við royndum innan AA-arbeiði, og sum gevur innlit. Vit mega vera varug við tómrúmið í bólkunum og ansa eftir at ongin leki kemur, soleiðis at boð við ymskum innihaldi verða givin.

Vit hyggja meira eftir atferðini hjá sjúklinginum enn at lurta eftir tí hann sigur og hava eygað eftir teknum um bata. Starvsfólk kunnar hvønn annan um alt tey verða varug við. Vit krevja av sjúklinginum at hann handlar hvørja ferð hann hevur tikið eina avgerð

ella givið eitt lyfti.

Niðanfyrri vísa vit úrslitini fyri árin 1985 til 1991, og

Talvan sýnir at onki ár hevur talið á teimum sum detta útløftur verið omanfyri 50 prosent. Og tá lærir ikki at drekka á heilbrigðið, men at vera totalt edrúur.

vísir tað seg, at sjálfvitið 1985, ið var eitt royndarár, eydnaðist viðgerðin hjá meira enn 50% (52%).

Tá hesi töl verða sett upp, so er tað út frá tí fortreyt, at viðkomandi klárar at halda seg edrúan. Men um vit eisini taka tann partin har ein hækkan av lívsvirðinum er hend, so kunnu vit tosa um uppaftur betri úrslit.

Niðanfyrri vísa vit árin

1985 til 1988 í súludigrammi, og sæst har at onki ár er har tað positiva úrslitið er minni enn 50%, ja, við undantaki av 1985, ið má metast at vera royndarár, so liggur úrslitið nær við 60.

Okkara royndir eru, at har ein viðgerð er eydnast við tann einstaki verður í stöðugari batning, so ein góð lýsing av viðgerðarúrslitunum eiga ikki at koma fyrr enn minst tvey ár aftan á lokna viðgerð.

Tann 30. desember 1992 samtykti Føroya Løgting eina játtan til verandi viðgerðarstovnar, og samtundis varð samtykt, at stovnar-nir skuldu virka sum higartil.

Henda samtykt er ógvuliga góð, sæð út frá at vit

hava stovnar, ið virka. Men hetta hevur óivað verið ein torn í eygað á teimum, ið hava virkað fyri og kravt eina samskipan av allari viðgerð, uttan at hava nakra imyndan av hvussu úrslitið av einum slíkum tiltaki fór at virka.

Tað einasta vit í dag fara at biðja um, er arbeiðsfríð innanfyri ta játtan vit í dag á lógligan hátt hava fingið.

árstal	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
1 viðgerð	21%	32%	36%	42%	45%	44%	47%
2 viðgerðir	12%	10%	9%	9%	10%	11%	12%
3 og fleiri viðgerðir	19%	15%	14%	10%	9%	9%	7%
onki úrslit	48%	43%	41%	39%	36%	36%	34%

Talvan sýnir hvussu nógvir alkoholikarar ikki kláraðu at halda seg edrúan aftaná eina, tvær ella triggjar viðgerðin á Heilbrigðið í tíðarskeiðnum 1985-91